

Tendències en la literatura fantàstica ▶ Novetats

Pàgines 68 i 69 <<<

Guillermo del Toro i Chuck Hogan

▶ 'NOCTURNA', VAMPIRS DEL SEGLE XXI

Sembla un best-seller de manual: d'un costat, el mexicà Guillermo del Toro, director de malsons com *Mimic*, *Hellboy*, *El espinazo del diablo* o l'oscaritzada *El laberinto del fauno*, embrancat en l'adaptació al cine d'*El hòbit*; de l'altre, Chuck Hogan, premi Hammett 2005 per *El príncep dels lladres* (aviat pel·lícula amb Ben Affleck) i conegut per la seva atenció al detall i la seva excel·lent tasca documental; i enmig, *Nocturna*, una història de morts vivents que reinventa els vampirs de J. W. Polidori i Bram Stoker fins a convertir-los en esgarriuosos monstres amb agullons retràctils i capacitat per comanar tot Manhattan en menys d'una setmana. Afegeixin-hi una estructura en forma de guió, uns

tocs d'eclipsi esotèric, una sonada promoció i... fa por, ¿oi? No terror, sinó por, fastigueig davant l'enèsima repetició del model. Doncs bé, sorpreneu-vos-en perquè... funciona. Sedueix, atrapa, fascina, fins i tot produeix admiració. L'eficàcia d'aquesta novel·la és tan extrema, la seva concatenació d'escenes visuals tan directa, la seva elaboració de personatges tan fecunda, que en molt poques de les seves 560 pàgines el lector hi trobarà un *déjà vu*.

Els strigoi, contagiats per un esborronador Amo sorgit dels camps d'extermini nazis, ja no responen a alls ni a crucifixos: són objecte de ciència i història, d'anàlisi conscienciosa per part de protagonistes com l'epidemiòleg Ephraim i l'ancià Setraki-

▶ Guillermo del Toro, durant el rodatge de *Blade II*, amb un vampir.

an. I per arribar a ells, mitja novel·la de creativitat i suspens per a tots els públics, amb un avió ple de morts sobtades i l'ombra de les Torres Bessones amagant alguna cosa més que records. Un cop llegida, *Nocturna* fa olor de contagi, de fenomen víric, de

supervendes. I darreres del seu tancament amb complicitats alienígenes, emigrants salvadors i un amor més enllà del llindar, les seves continuacions *Oscuro* i *Eterna*, ja comencen a esmolarse els ullals... RICARD RUIZ GARZÓN

Suzanne Collins

▶ 'ELS JOCS DE LA FAM', GUANYAR O MORIR

Stephen King, com a Stephenie Meyer, el va entusiasmar llegir *Els jocs de la fam*. El rei del terror, que va qualificar la novel·la d'«excepcional» i «addictiva», és autor amb el pseudònim de Richard Bachman de dos precedents de l'obra de l'escriptora i guionista Suzanne Collins: *El fugitiu* (la història d'un home en un letal concurs de supervivència, portada al cine amb Arnold Schwarzenegger com a *Perseguit*) i *La larga marcha* (sobre una competició esportiva a mort entre 100 adolescents). Juntament amb la violenta *Battle Royale* de Koushun Takami (amb els alumnes d'un institut obligats a lluitar en un Japó ultraconservador, convertida en pel·lícula de culte gràcies a Takeshi Kitano), les obres de

Bachman/King són el referent més directe d'una novel·la que, com al seu dia *Senyor de les mosques*, de William Golding, espanta per la combinació d'infància, violència i crueltat. Collins, no obstant, a més d'obtenir èxit de vendes i de crítica als Estats Units, s'ha mantingut lluny de la polèmica, i això malgrat oferir una duríssima distopia, a cavall entre el videojoc i el *reality show*, en què 24 nens americans lluiten a mort en un espectacle televisat a tot Panem (els EUA futurs, denominats d'aquesta manera en homenatge al *panem et circensis*).

El seu secret, més enllà de barrejar elements del mite del Minotaure amb lúcides crítiques a la societat de l'espectacle, consisteix en la veu narradora de la protago-

▶ Suzanne Collins ha aconseguit èxit de vendes i de crítica als EUA.

nista Katniss: encertada, sanguinolenta i irònica, però mai explícita en la gratuïtat (malgrat lidiar fins i tot amb espantosos «mutos»), la noia que lluita per guanyar o morir en els 74 Jocs de la Fam condueix tan bé el seu relat que fins i tot la seva fingi-

da història d'amor funciona com un acte de rebel·lió. Les omnipresents càmeres de l'estadi on competeix —un dels pocs errors: mai les veu— segur que recullen en pròximes entregues el càstig que el Capitoli prepara per a ella. R. R. G.

Patrick Rothfuss

▶ 'EL NOMBRE DEL VIENTO', UN BARD AMB PODERS

Hostaler, músic, captaire, lladre, viatger, estudiant, mag, heroi, amant, guerrer... i narrador d'aquesta història, tan increïble que ni el Cronista que la transcriu gosa alterar-ne una coma. Així és Kvothe —s'ha de pronunciar «Cuouz»—, també denominat Kote, Reshi, Maedre, l'Arcà, el Sense Sang, l'Assassí de Rei... I així, a la vegada senzilla i complexa, és també *El nombre del viento*, la novel·la amb què el professor de literatura nord-americana Patrick Rothfuss (Madison, Wisconsin, 1973) ha aconseguit, al cap de 876 pàgines i una dècada de treball, fer el salt a 26 idiomes i ser comparat amb J. R. R. Tolkien, Ursula K. Le Guin i George R.R. Martin (als quals també caldria afegir, almenys, C. S.

Lewis, Cornelia Funke, Anne McCaffrey i J. K. Rowling).

Relat d'iniciació sobre el primer dels tres dies que dura la Crònica de la seva llegendària vida, *El nombre del viento* narra, per tant, la infància i la joventut de Kvothe, des de l'assassinat dels seus pares, artistes itinerants, a mans dels Chandrian (dimonis, semblants als Nazgul de Tolkien, que molts creuen imaginaris) fins al seu ingrés a la universitat com a E'lir aspirant a arcanista, incloent-hi anys de penúries i vagabundeig, milers de cançons al llaüt i una infinitat d'històries dins d'històries, totes narrades amb una vocació d'estil poc habitual en el gènere. Entre trucs, amors sense màcula, lluites amb poderosos, anys d'aprenentatge, invocacions al vent

▶ Patrick Rothfuss, autor de la novel·la, que ha estat traduïda a 26 idiomes.

foscos prodigis (dels *escales* als *dracus* de ferro), Kvothe avança sense pressa cap al seu destí: enfrontar-se a Haliarx, líder dels Chandrian.

Mentre arriba la segona part, *El temor de un home sabio*, el conjunt podria resumir-lo el mateix Kvothe:

«Vaig viatjar, vaig estimar, vaig perdre, vaig confiar i em van traïr». Sense èpica, sense poesia, aquesta és la història. Per a qui no sap llegir-lo, a penes una remor del vent. Per a qui coneix el màgic poder de les paraules, en canvi... R. R. G.

idees

ERNEST
Folch
DIRECTOR D'ARA LLIBRES

Doble bufetada

¿Un dietari a les llistes de llibres més venuts? He intentat indagar en aquest fenomen paranormal i per això he llegit, he devorat, m'he cruspit literalment *El nostre heroi Josep Pla*, d'Enric Vila (A contra vent). En pocs dies me l'havia recomanat tanta gent que gairebé m'havia fet desconfiar, i he tingut la sensació que aquest és el llibre del moment de l'elit catalana que freqüenta el nacionalisme.

Polítics, periodistes, escriptors, tothom parla d'aquest assaig, però gairebé tots, sense saber-ho, li fan mal. Perquè aquest no és un llibre que es pugui apropiat cap ideologia, ni hi ha cap ideologia que se salvi en aquest llibre, ni és tampoc un llibre que reflexioni sobre Josep Pla tot i que ho faci, i encara menys és un dietari tot i que en tingui la forma. El més interessant d'aquest llibre és que ens propina una doble bufetada. La primera és divertida perquè és formal: és una

He llegit, he devorat, m'he cruspit 'El nostre heroi Josep Pla'

desconstrucció radical i valenta de l'assaig, fins al punt que a la meitat del llibre tenim més la sensació de ser en una novel·la que en una biografia. La forma de dietari és només un pretext, i un dels enganys amb què l'autor juga amb nosaltres: com diu ell al final «posats a quedar atrapat en una forma, que la forma sigui meva».

La segona bufetada és més dolorosa perquè aquest llibre no és un assaig sobre Josep Pla per molt que ho pretengui un títol que encara no entenc ni l'intent de fer de l'escriptor català el protagonista del llibre. La segona bufetada és una reflexió explícita i implícita sobre el nostre país, la ignorància que tenim del nostre passat i la incapacitat que tenim per anar endavant tots plegats.

El llibre comença sent un dietari i acaba tenint una forma nova; comença sent una reflexió sobre Josep Pla i acaba sent una mena de novel·la. Tot és arbitrari i fins i tot capritxós, però almenys és el producte d'algú que se sent lliure i no està disposat a sotmetre's a cap forma i molt menys a cap idea. Quan el lector arriba al final, respira tranquil perquè se li fa evident una gran paradoxa: no devem estar tan malament com pretén Enric Vila quan ell mateix ha estat capaç d'escriure un llibre com aquest. ■